

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej a členiek senátu JUDr. Eleny Kováčovej a JUDr. Soni Langovej v právnej veci navrhovateľa: **R. T.**, štátny príslušník Rovníkovej Guiney, aktuálne miesto pobytu P. T., *zastúpený JUDr. L. P.*, proti odporcovi: **MV SR, MÚ**, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. MU-2107-18/PO-Ž/2006 zo dňa 6. februára 2007, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 5 Sz 16/2007-55 zo dňa 26. júna 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 5 Sz 16/2007-55 zo dňa 26. júna 2007 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom č.k. 5 Sz 16/2007-55 zo dňa 26. júna 2007 potvrdil rozhodnutie odporcu č. MU-2107-18/PO-Ž/2006 zo dňa 6. februára 2007 a účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Uvedeným rozhodnutím odporcu nebol navrhovateľovi podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia odporcu (ďalej len zákon o azyle) udelený azyl na území Slovenskej republiky a nebola mu poskytnutá doplnková ochrana podľa § 13c ods. 1 a ods. 2 písm. b), písm. d) s odôvodnením, že navrhovateľ nespĺnil zákonné podmienky pre udelenie azylu, pretože v jeho prípade nebola preukázaná opodstatnenosť z obáv z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, ani z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Zároveň rozhodol, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz

vyhostenia alebo vrátenia podľa § 58 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Krajský súd sa s týmito závermi odporcu stotožnil. Poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ bol rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. mája 1998 odsúdený pre pokus trestného činu nedovolenej výroby a držania omamných a psychotropných látok a prekurzorov podľa § 8 ods. 1, § 181 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona a trestný čin falšovania, pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona; bol mu uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov so zaradením do I. nápravno-výchovnej skupiny a trest vyhostenia. O azyl požiadal až v roku 2006, po desiatich mesiacoch nelegálneho pobytu na území Slovenskej republiky. Doplnil dokazovanie, z ktorého vyplýva, že v januári 1997 neboli v krajine študentské demonštrácie ani iné nepokoje s pouličnými demonštráciami. Krvavé zrážky medzi príslušníkmi väčšinového etnika Fang a etnika Bibi vypukli až o rok neskôr v januári 1998 a vyústili do pokusu o štátny prevrat.

Podľa názoru krajského súdu sa na navrhovateľa nevzťahuje vylučovacia klauzula v zmysle článkov, 1D, 1E a 1F Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 v znení Protokolu z roku 1967. Podmienkou aplikácie vylučovacej klauzuly je dôvodné podozrenie, že žiadateľ sa dopustil závažného nepolitického trestného činu mimo územia Slovenskej republiky pred tým, než požiadal o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany. Z toho vyplýva, že sa táto vylučovacia klauzula nevzťahuje na trestné činy spáchané na území Slovenskej republiky. Odporca však správne vyhodnotil odsúdenie navrhovateľa súdmi Slovenskej republiky za závažnú trestnú činnosť pri posudzovaní neposkytnutia doplnkovej ochrany a prekážok administratívneho vyhostenia.

Súd prvého stupňa sa stotožnil so závermi odporcu, že v predmetnej právnej veci neboli zistené skutočnosti brániace jeho návratu (hrozba mučenia, krutého, neľudského ani ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu), pretože navrhovateľ opustil krajinu pôvodu pred desiatimi rokmi a na pojednávaní pred krajským súdom prehlásil, že v krajine pôvodu sa nedopustil trestnej činnosti. Napriek zložitej politickej situácii v krajine pôvodu je takéto rozhodnutie v súlade s čl. 33 ods. 2 Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 v znení Protokolu z roku 1967 a ustanovenia § 58 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ, prostredníctvom svojej zástupkyne, v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru krajský súd a odporca nedostatočne zistili skutkový stav veci, nesprávne vec po právnej stránke posúdili. Uviedol, že krajinu pôvodu – Rovníkovú Guineu – opustil pre obavy o svoj život. V januári 1997 bol zbitý a zranený políciou, pretože podporil jedného vysokoškolského učiteľa, ktorý vyjadroval svoje protivládne názory a získaval pre ne aj študentov. Profesor bol neskôr zatknutý políciou. Navrhovateľ spolu s ďalšími študentmi napísal prezidentovi protestný list a zúčastnil sa demonštrácie proti jeho zatknutiu. Na internát, kde navrhovateľ býval, vtrhla polícia

a bila študentov. Navrhovateľovi sa podarilo utiecť, vyskočil z okna, zlomil si však nohu. Z jeho výpovede výslovne nevyplývalo, že táto demonštrácia bola rýdzo študentského charakteru. Nevie, prečo odporca skúmal, či sa v roku 1997 v meste Malabo uskutočnili študentské nepokoje. Ak aj odporca nezískal informácie o spomínanej demonštrácii, neznamená to, že sa nemohla stať. Odporca pri pohovore s navrhovateľom venoval veľmi málo priestoru zisťovaniu informácií týkajúcich sa problémov navrhovateľa, ktoré ho viedli k opusteniu krajiny pôvodu (nezisťoval ani meno profesora a jeho politickú orientáciu, cieľ demonštrácie, rozsah demonštrácie, prípadný zásad polície proti demonštrantom).

Navrhovateľ má obavy z návratu do Rovníkovej Guiney, pretože mu tu reálne hrozí mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest. Navyše, prezidentom Rovníkovej Guiney je ten istý človek ako bol pri jeho odchode. Preto je dôvodné domnievať sa, že aj v súčasnosti mu hrozí trest za prejav jeho protivládnych názorov z roku 1997. Právna úprava trestu vyhostenia v čase, keď bolo rozhodovanie o trestnom čine navrhovateľa, neobsahovala výnimky z ukladania trestu vyhostenia, tak ako je tomu teraz. Nakoľko podľa predchádzajúcej právnej úpravy výnimka z ukladania trestu vyhostenia neexistovala, súd sa ňou nezaoberal. Má však za to, že jeho vyhostením by došlo k závažnému porušeniu jeho základných ľudských práv a slobôd ako aj k porušeniu zákazu mučenia a iného krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania podľa medzinárodných dohovorov, ktorý je absolútny. Upriamil pozornosť na článok 3 Dohovoru proti mučeniu, ktorá má podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi.

Navrhovateľ tiež uviedol, že počas výkonu trestu odňatia slobody sa kontaktoval s kňazom, ktorý pravidelne navštevoval Ústav na výkon trestu odňatia slobody, kde bol navrhovateľ umiestnený. Pod jeho vplyvom sa stal silne veriacim človekom. V Inštitúte Krista Veľkňaza v Ž. vypomáhal ako ošetrovateľ. Svoj trestný čin oľutoval, od prepustenia sa nedopustil trestného činu, ani priestupku a vedie riadny život. Tieto skutočnosti odporca ani súd prvého stupňa nezobrali do úvahy.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť. Právna zástupkyňa navrhovateľa sa odvoláva na správy o krajine pôvodu z verejných aj neverejných zdrojov, ktoré boli rešeršované, vyhodnocované a upravované. Nemožno v nich vylúčiť neúplné alebo nekorektné údaje. Odporca nesúhlasí s tvrdením navrhovateľa, že bol v krajine jeho pôvodu prenasledovaný z dôvodov uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle. Uviedol, že v odvolaní navrhovateľ uvádzal rovnaké skutočnosti ako v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu, o ktorom rozhodol súd prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu (§ 212 Občianskeho súdneho poriadku) ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne

päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 26. marca 2008 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle a subsidiárne v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky). Azyl možno odoprieť tomu, kto konal v rozpore so základnými ľudskými právami a slobodami (čl. 53 druhá veta Ústavy Slovenskej republiky). Ustanovenie § 4 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia odporcu (ďalej len zákon o azyle) určuje žiadateľovi povinnosť počas vstupného pohovoru poskytnúť pravdivo a úplne všetky požadované údaje potrebné na rozhodnutie o žiadosti o udelenie azylu.

Z obsahu administratívneho spisu odporcu č. MU-2107/PO-Ž/2006, ktorý je súčasťou súdneho spisu, vyplýva, že navrhovateľ požiadal o azyl na území Slovenskej republiky dňa 9. novembra 2006 z dôvodu obáv o svoj život v štáte jeho pôvodu – Rovníkovej Guinei. V čase podania žiadosti pracoval v Inštitúte Krista veľkňaza v Ž.. V žiadosti uviedol, že obavy o jeho život súviseli s jeho protivládnyimi názormi a podporou vysokoškolského profesora, ktorý vyjadroval svoje protivládne názory, a získaval pre ne aj študentov. Po zatknutí tohto profesora (na pojednávaní pred krajským súdom uviedol aj meno profesora M. M.) napísal spolu s ostatnými študentmi list do prezidentskej kancelárie. Potom prišli na jeho internát policajti, ktorí bili študentov. Navrhovateľ sa zachránil vyskočením z okna, pri ktorom si zlomil nohu. Po tomto incidente odišiel z krajiny (zlomenú nohu si ošetril sám, zle mu zrástla a bolí ho doteraz). So zlomenou nohou vykonal vyčerpávajúcu cestu z krajiny pôvodu do Španielska v trvaní štyroch mesiacov. Z Madridu následne vycestoval cez Prahu na Slovensko, aby priniesol „nejakú vec“ naspäť do Madridu; odmenou mu malo byť 1000 USD.

Navrhovateľovej žiadosti o udelenie azylu na území Slovenskej republiky predchádzalo rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 T 5/98 zo dňa 26. mája 1998, ktorým bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona a pokusu trestného činu nedovolennej výroby a držania omamných a psychotropných látok a prekurzorov podľa § 8 ods. 1, § 187 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere osem

rokov v prvej nápravno-výchovnej skupine a trest vyhostenia. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1 To 70/98 zo dňa 23. októbra 1998 odvolanie navrhovateľa proti spomínanému rozsudku Krajského súdu v Bratislave zamietol. Týchto trestných činov sa navrhovateľ dopustil tým, že dňa 23. júna 1997 o 13.30 hod. v Bratislave v hoteli „T.“ sa vydával za osobu T. M. S. L., s cestovným pasom Veľkej Británie a prevzal dve expresné zásielky doručené z Brazílie, ktoré mal vyviezť z územia Slovenskej republiky, pričom zásielky obsahovali 2030 gramov hydrochloridu kokainu s koncentráciou účinnej látky 74% hmotnostných v hodnote 12 180 000 Sk.

Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 T 5/98 zo dňa 26. mája 1998 je právoplatné (v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1 To 70/98 zo dňa 23. októbra 1998), nebolo zrušené. Spomínaným rozhodnutím bol navrhovateľovi uložený trest odňatia slobody v trvaní osem rokov a trest vyhostenia. Trest odňatia slobody navrhovateľ už vykonal, no nebol doposiaľ vyhostený. O azyl na území Slovenskej republiky požiadal až po desiatich mesiacoch nelegálneho pobytu na Slovensku (po vykonaní trestu odňatia slobody), čo sa javí ako úmysel zlegalizovať svoj pobyt na území Slovenskej republiky a predísť tým návratu do Rovníkovej Guiney. Navrhovateľ namietal, že nikdy výslovne netvrdil, že sa v roku 1997 zúčastnil výslovne študentských nepokojov; s touto námietkou sa odporca aj súd prvého stupňa riadne vysporiadali – informáciami o krajine pôvodu a doplneným dokazovaním zo strany súdu.

Navrhovateľ sám uviedol, že v krajine pôvodu nebol trestne stíhaný; nebol na jeho osobu vydaný medzinárodný zatýkací rozkaz, zo strany Rovníkovej Guiney nebolo požiadané o jeho vydanie pre spáchanie trestného činu (napríklad v súvislosti s demonštráciami, prípadne listom adresovaným prezidentskej kancelárii a podporujúcim vysokoškolského profesora). Napokon, navrhovateľ tvrdil, že študoval v meste Malabo, ktoré je na pevnine, no z máp Rovníkovej Guiney vyplýva, že mesto Malabo sa nachádza na ostrove Bioko.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v predmetnej právnej veci zdôrazňuje, že trest vyhostenia bol navrhovateľovi uložený právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 T 5/98 zo dňa 26. mája 1998, doteraz nebol vykonaný, a navrhovateľ nesplnil ani podmienky na uplatnenie zákazu vyhostenia podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon o azyle a zákon č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov. Napriek zložitej politickej situácii v krajine pôvodu je takéto rozhodnutie v súlade s čl. 33 ods. 2 Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 v znení Protokolu z roku 1967 a ustanovenia § 58 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov.

Odvolací súd pri svojom rozhodovaní mal na pamäti aj Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov Československej socialistickej republiky pod č. 143/1988 Zb. vo forme vyhlášky ministra zahraničných vecí. V súlade s článkom 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je súčasťou právneho poriadku

Slovenskej republiky a má prednosť pred zákonom, ak zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd (teda nie podľa článku 7 ods. 5 ústavy ako uvádza navrhovateľ). Ústava Slovenskej republiky v článku 16 ods. 2 chráni každú osobu pred mučením, krutým, neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním a trestom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, že navrhovateľ nespĺnil podmienky na udelenie azylu na území Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 8 zákona o azyle, neboli dané podmienky pre udelenie doplnkovej ochrany a v prípade navrhovateľa nie sú dané prekážky na administratívne vyhostenie do krajiny pôvodu Rovníková Guinea. Krajský súd v Košiciach aj odporca náležite zistili skutkový stav veci, vec po právnej stránke správne posúdili.

Na základe uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 5 Saz 16/2007-55 zo dňa 26. júna 2007 ako vecne správny potvrdil (§ 219 Občianskeho súdneho poriadku).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 224 ods.1 a § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a neúspešnému navrhovateľovi ich náhradu nepriznal a odporcovi v tomto konaní náhrada trov konania neprináleží.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 26.marca 2008

JUDr. Jana Henčeková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová